

**NEKROLOGIJ PROVINCIJE SV. JERONIMA
U DALMACIJI I ISTRI
(Priredili dr. fra Josip SOPTA i
dr. fra Stanko ŠKUNCA)**

Potkraj 2006. god. tiskana je u Dubrovniku knjiga pod gornjim naslovom *Nekrologij provincije sv. Jeronima u Dalmaciji i Istri*, koji su za tisak priredili dr. fra Stanko Škunca i dr. fra Josip Sopta. Nekrologij je mrtvar (*liber mortuorum*) umrle braće redovnika franjevaca ove provincije. Nekrologij je priređen u skraćenom obliku, namijenjen za svakodnevni spomen ili molitve za preminulu braću. Praksa zapisivanja umrle braće nije bila stalna, kontinuirana i obvezna, što je bilo neujednačno kod pojedinih samostanskih zajednica. Tek je general Franjevačkoga reda *Gajetan de Laurino* odredio 15. veljače 1744. da se u samostanskim zajednicama obavlja spomen pokojne braće, te da se njihiva imena, s datumom smrti, ubuduće bilježe u posebnu knjigu koja se zove *Nekrologij*.

To se činilo i u samostanima Dubrovačke provincije sv. Frana. Prvi pokušaj oko 1510. god. učinio je fra Donat Batidorović. Potom je slijedio rad fra Srećka Bučija, koji je zaslužan za popis u razdoblju od 1530. do 1660. god. Potom slijedi *Nekrologij* fra Vitala Andrijaševića, kojeg je počeo pisati 1649. god. Za ovo su zaslužni i drugi autori (franjevci) koji su se bavili poviješću Franjevačkoga reda: fra Hijacnt Tvrtković, Sebastijan Slade-Dolci, fra Lovro Cekinić, Lujo Radić, fra Ivan Ev. Kuzmić, Inocent Čulić, Candido Mariotti, Urban Talija, Benvenut Rode, Frano Jurić, Vladislav Brusić, Odorik Badurina, Justin Velnić, Mijo Brlek i Atanazije Matanić.

Za zadarsku Provinciju sv. Jeronima bila je nepovoljnija situacija, jer su nedostajali zapisi kakve je imala Dubrovačka provincija sv. Frana. Stariji autori, među kojima je i biskup fra Oktavijan Spader-Janković, pisali su selektivno o najistaknutijim franjevcima. Tek je u novije vrijeme, trudom veće spomenutih pisaca (Rode, Brusić, Badurina), a posebno fra Hijacinta Repića i za ovu provinciju prikupljena zapažena građa.

U pristupu pri izradi novoga *Nekrologija*, na što se Provincija odlučila 2000. god., pošlo se od periodizacije u povijesnom razvoju Provincije. Ustanovljena su tri osnovna razdoblja:

1. razdoblje: Zajednička povijest od 1219. do 1484. god.,
2. razdoblje: Zasebne povijesti dviju provincija od 1484. do 1899. god.,
3. razdoblje: Od ujedinjenja 1899. god. do danas.

S obzirom na gornju podjelu, sasvim je razumljivo da za starija razdoblja podaci su manjkaviji, šturiji i nepotpuniji. Za posljednjih 100 godina, počev od *Nekrologija* fra Urbana Talijske, iz 1906. god., podaci su u svim zajednicama pažljivo i redovito vođeni, te se može reći da su potpuni i pouzdani.

Ovaj novi *Nekrologij* jest prvi koji se sastavlja na hrvatskom jeziku, a osnovna su mu načela: kratkoća, pouzdanost i nedvojbena indentitet svega od upisane braće. Takav pristup i bio je nužan, ne samo iz primarne nakane, nego da ovo djelo bude i pouzdano povijesno vrelo. U skladu s tim nastojalo se u pripremi novoga, sada i tiskanoga *Nekrologija*, navesti za svakoga pojedinca: ime i prezime, mjesto podrijetla, mjesto i godinu rođenja, važne službe u Crkvi, redu, provinciji i samostanu. Osim toga, upisivale su se izvanredne osobine, kao što je svetost života, kreposti, mučenička smrt, kao i izvanrednost u znanosti, propovijedima, odgoju i drugim službama. Napokon, upisivao se datum i mjesto smrti.

Pripadnici ovih dviju provincija, ujedinjenih 1899. god. u zajedničku Provinciju sv. Jeronima za Dalmaciju i Istru, sa sjedištem u Zadru, bile su osobe podrijetlom s njihovih područja. Međutim, bilo je i onih podrijetlom iz drugih krajeva i zemalja. Za ovu priliku posebno je zanimljiva Dubrovačka provincija sv. Frana, jer je u službi ove provincije bio znatan broj redovnika podrijetlom iz Hercegovine i Bosne, tj. iz franjevačke pokrajine, najprije Bosanske kustodije, potom Bosanske vikarije i napokon od 1519. god. Provincije Bosne Srebrene.

Redovnici i braća laici iz Popova polja u službi Dubrovačke provincije sv. Frana

Posebno je zapažena brojnost redovnika iz dubrovačkoga zaleđa, s prostora Trebinjsko-mrkanske biskupije, naročito iz Popova polja. Među njima ima najviše redovnika, ali i braće laika. Njihova imena (prezimana se rijetko spominju) navest ćemo kronološki slijedom njihove smrti. Imena im se susreću već u 14. st., a sve učestalije od 15. st.. Navodit ćemo pri tome i neke činjenice vezane za njihov život, kao što su funkcije unutar reda, provincije, samostana ili neke druge institucije. Evo imena franjevac

iz Popova polja u službi Dubrovačke provincije sv. Frana. U 15. st. bili su to: o. Jeronim iz Popova, umro u Pridvrju (Konavli) 1469. god.; o. Antun iz Popova, umro 1479. god.; o. Benedikt iz Popova, umro u Dubrovniku 1480. god. Iz 16. st. su: o. Justin iz Popova, misionar, umro u Popovu 1530. god.; o. Petar iz Popova, misionar, umro u Popovu 1554. god.; o. Augustin iz Popova, propovjednik, umro u Dubrovniku 1564. god.; o. Kerubin iz Popova, umro u Rožatu 1587. god.; o. Bazilije iz Popova, umro u Bosni 1592. god. Najznačajnija imena dalo je 17. st. Bili su to: o. Toma Bašić Medvjedović iz Popova, pisac i nadbiskup Bara (1599.-1607.), umro u Dubrovniku 1607. god.; o. Serafin iz Popova, exprovincijal, propovjednik na kraljevom dvoru u Napulju, umro u Napulju 1613. god.; o. Filip Dobroslavić iz Popova, umro u Dubrovniku 1628. god.; o. Dominik Andrijašević iz Popova, skadarski biskup, umro u Rimu 1632. god.; o. Evangelist iz Popova, umjetnik, umro u Dubrovniku 1660. god.; o. Benedikt Medvjedović Orsini, rodom iz Orahova Dola, biskup Lješa u Albaniji, pisac genealogije Ohmućevića, umro u 74. godini u Lješu, sječnja 1654. god.; o. Vital Andrijašević iz Popova, exprovincijal, odbio biskupsku čast, teolog, pisac i profesor, umro u Dubrovniku 1688. god.; o. Jakov iz Popova, odgojitelj, djelovao u Svetoj Zemlji, umro u Dubrovniku 1732. god. Nekoliko veoma uglednih redovnika, rodom iz Popova polja, bilo je i u 18. st.: o. Vital Andrijašević, brat biskupa don Marka, exprovincijal i misionar u Bugarskoj, zborovođa, umro u Dubrovniku 1734. god.; o. Frano iz Popova, umro u Pridvorju 1739. god.; o. Inocent Grgić, rodom iz Gabele, magistar novaka, pisac katekizma *Nauk karstjanski*, za odrasle i mlade, tiskani na hrvatskom u Veneciji 1750. god., umro u 85. godini 1776. god.; o. Vito Bošković iz Orahova Dola u Popovu, umro u Lošinju 1785. god. U 19. st. do ujedinjenja 1899. god. u službi Dubrovačke provincije bili su: o. Luka Vučica iz Pećine u Popovu, dugo živio u Italiji i umro u Vicenzi 1807. god.; o. Ferdinand Dobroslavić, daljim podrijetlom iz Popova, propovjednik, umro u Dubrovniku 1828. god.; o. Anđeo Lučić iz Popova, obnovitelj samostrana, excustos i exdefinitor, umro 1865. god.; o. Alojz-Lujo Čurčija, po ocu rodom iz Belinića u Popovu, biskup Lješa i Skadra u Albaniji, apostolski vikar u Egiptu i Arabiji, biskup Aleksandrije, blagoslovio je Sueski kanal, a na povratku u Dubrovnik umro je "na moru" 1881. god.

Uz oce franjevce djelovali su u Dubrovačkoj provinciji i braća laici, rodom iz Popova polja: fra Sebastijan iz Popova, umro 1427. god.; fra Petar iz Popova, klerik, umro 1452. god.; fra Lovro iz Popova, umro 1467. god.; fra Mateo iz Popova, umro 1482. god.; fra Anđeo iz Popova, umro 1499. god.; fra Anđeo iz Popova, umro 1619. god.; fra Andrija iz

Popovo, umro u Aracoeli 1624. god.; fra Jeremija iz Popova, umro u Dubrovniku 1628. god.; fra Sabin Andrijašević iz Popova, umro u Slanom 1639. god.; fra Bernardus iz Popova, umro 1675. god.

Redovnici iz Zažablja u Dubrovačkoj provinciji sv. Frana

Iz Zažablja, susjednoga područja Popovu polju, bilo je nekoliko redovnika u Dubrovačkoj provinciji sv. Frana: o. Blaž iz Graca u Zažablju, apostolski misionar, veoma agilan župnik i graditelj u Hercegovinio, umro u 100. godini u Dubrovniku 1623. god.; Sabin iz Zažablja, stradao na moru kod otoka Mljeta 1800. god.; o. Klement Rajčević iz Graca u Zažablju, ljubitelj hrvatske riječi, pisac i prepisivač, gvardijan u Slanom, umro u Dubrovniku 1832. god.

Redovnici i braća laici iz Bosne

U Dubrovačkoj provinciji sv. Frana bilo je redovnika za koje se u vrelima kaže da su iz Bosne ili da su iz nekoga grada iz toga područja. Bili su to: o. Luka iz Jajca, umro u Šibeniku 1432. god.; o. Antun iz Bihaća, umro 1446. god.; o. Luka iz Bosne, umro 1482. god.; o. Iluminat iz Bosne, mr. glazbeo i cantor mirabilis, umro u Dubrovniku 1525. god.; o. Siksto iz Bosne, umro u Slanom 1544. god.; o. Marko iz Bosne, teolog, vizitator i provincijal, egzorcist, umro u Dubrovniku 1598. god.; o. Martin iz Bosne, umro u Pridvorju 1604. god.; o. Luka iz Bosne, provincijal (1585.), exorcist, umro u Dubrovniku 1610. god.; o. Bonaventura iz Bosne, umro u Dubrovniku 1620. god.; o. Petar iz Bosne, umro u Dubrovniku 1667. god.; o. Lovro iz Bosne, umro u Hvaru 1716. god.; o. Antun iz Livna, umro na Badiji (Korčula) 1778. god.; o. Franjo iz Jajca, propovjednik, umro 1784. god.; o. Pavao iz Fojnice, exprovincijal Bosne, tajnik lješkoga biskupa, umro od kuge u dubrovačkim lazaretima 1830. god.; o. Bernardin iz Bosne, trogirski gvardijan, umro u Trogiru 1830. god.; o. Ivan Gutić, rodom iz Travnika, vršio je razne službe u Provinciji, umro 1886. god.; o. Lovro Terzić iz Travnika, učitelj novaka, umro u Jajcu 1888. god.; o. Ilija Kozina iz Stanića kod Plehana, gvardijan i misionar u Argentini, umro u Zadru 2004. god.

U Dubrovačkoj provinciji sv. Frana bilo je iz Bosne i braće laika: fra Marin iz Bosne, umro 1492. god.; fra Sanctes iz Bosne, klerik, umro u Dubrovniku 1487. god.; fra Gaspar Bosanac, umro 1488. god.

Redovnici vezani službom za Hercegovinu i Bosnu

Za prostore Hercegovine i Bosne, određenim službama, vezani su i neki drugi redovnici ovih dviju provincija: o. Nikola iz Dubrovnika, trebinjski biskup, umro 1326., o. Desa Frano, mrkanski biskup, umro 1370., o. Matej, biskup Duvna, umro 1379., o. Marin Splicićanin, vikar Bosanske vikarije, umro 1406., o. Nikola Zadranin, biskup Duvna i propovjednik križarske vojne protiv Turaka, umro 1463., o. Ivan Krst. Đurašević, vizitator u Bosni, gdje je i umro 1468., o. Nikola Zadranin, biskup Duvna, umro 1480., o. Bonifacije Stjepović Drakolica, umro u Temišvaru 1581., o. Pavao Pelizzer iz Rovinja, opisao vizitaciju Bosne, umro u Kopru 1691., o. Hijacint Tvrtković, vizitator Bosne, umro 1694., o. Ivan Krst., preminio u Bosni 1710., o. Mihajel iz Župe dubrovačke, župnik u Hercegovini, umro 1726., o. Sebastijan Franković iz Dubrovnika, vikar – biskup administrator u Bosni i Hercegovini, umro u Sasini 1864. godine.

***

Na kraju ovog osvrta na Nekrologij Provincije Sv. Jeronima može se zaključiti da je ova spomen knjiga istodobno i vrijedno povijesno djelo. Iako mu je namjena interna, kako se ističe u inpresumu, ono bez sumnje svojom bogatom sadržinom, kritičkim odnosom priređivača fra Josipa Sopte i fra Stanka Škunce, aktualnog i bivšeg provincijala PSJ, ova knjiga prevazilazi predhodno zamišljenu namjenu. Ona postaje i pouzdano povijesno vrelo i polazište u proučavanju povijesti Franjevačkog reda, ne samo ove prostorno velike Provincije, nego i mnogo šire. Autori su ne samo provjerili stariju građu, nego su Nekrologiju, nakon zahtjevnih istraživanja, dodali nekoliko stotina novih imena subraće ove Provincije. To se može zaključiti i iz ovog šireg osvrta na franjevce ove Provincije, podrijetlom iz Bosne i Hercegovine.

Marijan Sivrić